

Sygn. akt I Ca 453/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Jerzy Dymke

Sędzia SO Małgorzata Mikos-Bednarz

Sędzia SR del. do SO Monika Strzyżewska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Kojtek

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2016 r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z **wniosku** Z. F. (1)

z udziałem D. F.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. F. (1) od postanowienia Sądu Rejonowego w Przasnyszu z dnia 9 lipca 2015 r., sygn. akt I Ns 500/11

postanawia:

- zmienić punkt III postanowienia w ten tylko sposób, że wartość dopłaty podwyższyć do kwoty 106 946,50 zł (sto sześć tysięcy dziewięćset czterdzieści sześć 50/100);
- po punkcie X dodać punkt X¹ o następującej treści: zasądzić od wnioskodawcy Z. F. (1) na rzecz uczestniczki D. F. kwotę 7980 zł (siedem tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt) tytułem rozliczenia pożytków z działki rolnej;
- w pozostałym zakresie apelację oddalić;
- na skutek rozszerzenia żądania wnioskodawcy w postępowaniu apelacyjnym - zasądzić od D. F. na rzecz Z. F. (1) kwotę 1645 zł (jeden tysiąc sześćset czterdzieści pięć) tytułem dalszego wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej za okres od 27 czerwca 2015 r. do 22 stycznia 2016 r.;
- stwierdzić, że koszty postępowania apelacyjnego każdy z uczestników ponosi we własnym zakresie;
- przyznać pełnomocnikowi wnioskodawcy z urzędu adw. I. B. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Przasnyszu kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset) powiększoną o należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu w instancji apelacyjnej.

SSO Małgorzata Mikos-Bednarz SSO Jerzy Dymke SSR del. Monika Strzyżewska

I Ca 453/15 UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2015r Sąd Rejonowy w Przasnyszu dokonał podziału majątku wspólnego pomiędzy wnioskodawcą Z. F. (1) i jego żony D. F i lińskiej ustalając, że w skład majątku wspólnego wchodzi zabudowana działka o pow. 0,1190 ha oznaczona nr ewidencyjnym 95 wartości 292.057 zł, niezabudowana działkę o pow. 1,9973 ha oznaczonej nr 110/2 o wartości 63.664 zł, ruchomości w postaci samochodu osobowego M. (...), ciągnika rolniczego U. C-360, (...)3000, przyczepy Campingowej, wyposażenia warsztatu w tokarnię, wiertarkę, podnośnik dwukolumnowy i migomatu o łącznej wartości 14.500 zł. Według postanowienia wnioskodawcy przyznano niezabudowaną działkę rolną, wszystkie ruchomości oraz tytułem dopłaty otrzymał kwotę 961.179,35 zł w terminie 4 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia, zasądzono także na jego rzecz od uczestniczki kwotę 8.225 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej, oddalając wniosek w dalej idącym zakresie. Sąd Rejonowy oddalił także roszczenie wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz 30.000 zł dochodów ze sklepu prowadzonego przez uczestniczkę oraz kwotę 70.000 zł z tytułu zwrotu części zysków uzyskiwanych a warsztatu samochodowego. Z. F. (1) został także zobowiązany do wydania części pomieszczeń na parterze budynku mieszkalnego w terminie 5 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia.

D. F. w wyniku podziału majątku wspólnego otrzymała zabudowaną nieruchomość gruntową o nr ewidencyjnym 95. Na jej rzecz zasądzono kwotę 2.157,16 zł należną od wnioskodawcy z tytułu zwrotu kosztów ogrzewania za lata 2008-2011r, oddalając jej roszczenie w pozostałym zakresie.

Sąd stwierdził, że uczestnicy koszty postępowania związane z udziałem w sprawie ponoszą we własnym zakresie. W zakresie wydatków wyłożonych tymczasowo ze Skarbu Państwa nakazał pobrać od wnioskodawcy kwotę 5.830,41 zł, a od uczestniczki kwotę 3.539,30 zł.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca i uczestniczka zajmują budynek mieszkalny w proporcjach - Z. F. z powierzchni 54,24 m², a

D. F. z dziećmi - z powierzchni 276,15 m² Z budynku gospodarczego położonego przy domu. korzystali oboje małżonkowie. Z budynku gospodarczego z garażem i warsztatem od pewnego momentu zaczął korzystać syn stron - M. F.. W 2007r. zawarł on z D. F., umowę użyczenia garażu. Nie później, niż od lipca 2015r. M. F. wyłącznie korzystał z pomieszczeń warsztatu, gdzie prowadził działalność gospodarczą w zakresie mechaniki samochodowej i blacharstwa - lakiernictwa. Z działki rolnej korzystał w całości wyłącznie Z. F. (1). Siał zboże, ziemniaki, warzywa Z działki pobierał dopłaty. Wartość rocznego dochodu możliwego do uzyskania w 2005r. wynosiła 1276 złotych, w 2006r. 1313 złotych, w 2007r. 1536 złotych, w 2008r. 1423 złotych, w 2009r. 1320 złotych, w 2010r. 1576 złotych, w 2011r. 1877 złotych, w 2012r. 1682 złotych, w 2013r. 1985 złotych, w 2014r. 1972 złote. Budynek, w- którym zamieszkiwały strony opalany był przez uczestniczkę, która po rozwodzie ponosiła z tego tytuł liczne wydatki-, : W okresie od 2008 roku do 2011 roku nabyła na potrzeby centralnego ogrzewania budynku miał węglowy w łącznej ilości 21,703 ton za kwotę 10.716,65 złotych. 3 lutego 2012r. nabyła 7 ton miału węglowego za kwotę 3920 złotych, 13 marca 2013r. 7 ton miału za kwotę 3920 złotych, 2 kwietnia 2014r. 8,440 ton miału za kwotę 4220 złotych, 12 listopada 2014r. 4,440 ton miału za kwotę 2131,20 złotych. Z. F. (1) nie partycypował w tych kosztach. D. F. wystąpiła na drogę sądową o zwrot części ponoszonych przez nią kosztów. W sprawach IC 273/07 oraz IC 40/08 Sąd Rejonowy w Przasnyszu powództwa takie uwzględnił, zasądzając od Z. F. (1) zwrot części kosztów ogrzewania. W pomieszczeniach przez niego zajmowanych zainstalował tzw. śrubunek pomiędzy grzejnikami, a rurkami doprowadzającymi wodę co uznając, że w ten sposób nie korzysta z ogrzewania finansowanego przez uczestniczkę. Pomiędzy stronami istnieje bardzo głęboki i wieloletni konflikt.

Opierając się na przepisach art. art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. Sąd Rejonowy stwierdził, że najbardziej odpowiednim sposobem podziału było przyznanie zabudowanej nieruchomości uczestniczce, bowiem według opinii biegłego, nie ma w budynku jednej pionowej płaszczyzny biegnącej od piwnicy, aż po dach by dokonać podziału według takiej płaszczyzny zgodnie z treścią art. 93 ust. 3b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U 2015, poz.

782). Wyodrębnienie zaś lokali nie spotkało się z należyтым zrozumieniem istoty sprawy wymagającej zaangażowania przez wykonania prac adaptacyjnych.

Poważny konflikt między stronami dodatkowo uzasadniał odmowę zniesienia współwłasności przez ustanowienie odrębnej własności lokali.

Przyznając zabudowaną nieruchomość uczestniczce postępowania. Sąd miał na względzie, że stanowi ona mieszkanie nie tylko jej, ale i wspólnych dzieci stron. Tylko ona deklarowała możliwość spłaty drugiego uprawnionego. Wnioskodawca takich deklaracji nie składał, toteż przyznano ten najwartościowszy skład majątku wspólnego uczestniczce. Natomiast drugi z wartościowych składników - działka rolna, dotychczas była w używaniu wnioskodawcy i to on zgłaszał chęć dalszego z niej korzystania, w związku z czym jemu przypadła ta działka. Potrzeby mieszkaniowe wnioskodawcy powinna zapewnić przyznana spłata. Sąd uwzględnił tu postulat wnioskodawcy przyznania jemu wszystkich ruchomości. Majątek wspólny stron biegle wycenił na 370.221 złotych. Wartość udziału każdego z małżonków w tym majątku wynosi po 185.110,50 zł. Wnioskodawca uzyskał w naturze majątek wart łącznie 78.164 złotych. Uczestniczka postępowania - 292.057 złotych. By wyrównać wartość udziałów, uczestniczka powinna dopłacić wnioskodawcy kwotę 106.946,50 złotych. Co do innych roszczeń wnioskodawca zgłosił roszczenie o zasądzenie od uczestniczki postępowania kwoty 70.000 złotych z tytułu zysku uzyskanego z warsztatu stanowiącego majątek wspólny stron, a nadto kwotę 30.000 złotych z tytułu zysku uzyskanego wyłącznie przez uczestniczkę z prowadzenia sklepu. W ocenie Sądu roszczenia te były całkowicie bezpodstawne. Uczestniczka zlikwidowała działalność jeszcze przed ustaniem wspólności małżeńskiej. Wnioskodawca nie wykazał aby sklep przynosił jakiegokolwiek zysk. Brak też jakiegokolwiek podstaw do przyjęcia, by uczestniczka postępowania czerpała zyski z warsztatu na nieruchomości wspólnej dlatego roszczenie to zostało oddalone. Ewentualne roszczenie wnioskodawcy jakie mogło zostać uwzględnione to z tytułu korzystania z warsztatu z wyłączeniem wnioskodawcy. Domagał się on ostatecznie kwoty 26.132,90 złotych za okres od ustania wspólności małżeńskiej w 2005r. do chwili obecnej, jednak nie wykazał, by został pozbawiony możliwości korzystania z warsztatu za ten okres. Pierwszy wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez umożliwienie mu dostępu do pomieszczeń warsztatu, wnioskodawca złożył

dopiero po pierwszej rozprawie. Mając na względzie uprawnienie uczestniczki do korzystania z pomieszczeń warsztatu jako współwłaścicielki oraz domniemanie dobrej wiary wynikające z art. 7 k.c., nie sposób mówić o obowiązku zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej z wyłączeniem wnioskodawcy za okres wcześniejszy, niż od momentu skutecznego złożenia wniosku o zabezpieczenie dnia 6 sierpnia 2012r. Sąd Rejonowy uznał, że na podstawie art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 206 k.c. wnioskodawcy należy się wynagrodzenie za okres od sierpnia 2012r. do czerwca 2015r - czyli łącznie 35 miesięcy według stawki czynszu ustalonej przez biegłego dając kwotę 8.225 złotych. Dalej idące roszczenie jako bezzasadne oddalono.

Sąd rozpoznawał także roszczenia zgłoszone w odrębnych wnioskach, a przekazane sądowi dokonującemu podziału na podstawie art. 618 § 2 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. I tak uczestniczka postępowania w odrębnej sprawie IC 231/11 domagała się zapłaty od wnioskodawcy kwoty 4.500 złotych tytułem zwrotu połowy kosztów² ogrzewania budynku mieszkalnego na nieruchomości stron. Zdaniem Sądu wnioskodawca powinien partycypować w kosztach ogrzewania proporcjonalnie do faktycznie zajmowanej powierzchni budynku, czyli w 19,64 %. W sprawie IC 231/11 uczestniczka postępowania domagała się zasądzenia kwoty 4500 złotych za okres 2008- 2011, przedstawiając faktury na łączną kwotę 10.983,52 złotych. Pozwany nie kwestionował ani wysokości tych kosztów, a nie faktycznego zużycia zakupionego opału na potrzeby ogrzewania budynku. Zaś 19,64 % z tej sumy to kwota 2.157,16 złotych i tę kwotę Sąd zasądził na rzecz uczestniczki, dalej idące żądanie oddalając jako bezpodstawne. W toku postępowania uczestniczka postępowania przedstawiła do rozliczenia dalsze jeszcze kwoty z tytułu ponoszonych kosztów ogrzewania, za kolejne okresy, nie domagała się jednak ich zasądzenia, jak w sprawie IC 231/11, tylko potrącenia z należną wnioskodawcy dopłatą. W ten sposób zgłosiła kwotę 11.500 złotych. Przedstawiła zaś faktury na kwotę 14.191,20 złotych. 19,64 % z tego to jednak 2.787,15. Taką też kwotę, a nie kwotę 11.500 złotych, można było uwzględnić i dokonać jej potrącenia z wierzytelnością wnioskodawcy z tytułu dopłaty, traktując treść pisma procesowego uczestniczki jako oświadczenie o potrąceniu. Oprócz kosztów ogrzewania, uczestniczka postępowania

domagała się rozliczenia także dochodów możliwych do uzyskania z działki rolnej stron, użytkowanej wyłącznie przez wnioskodawcę. Wysokość dochodów za lata 2005 - 2014 biegły oszacował na kwotę

15960 złotych. Połowę z tej kwoty, na podstawie art. 207 k.c. w z w. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io. wnioskodawca obowiązany był uczestniczce zwrócić. Skoro zaś uczestniczka tę kwotę przedstawiła do potrącenia z dopłatą należną wnioskodawcy, to zdaniem Sądu Rejonowego należało ją odpowiednio pomniejszyć. Ostatecznie Sąd I instancji przyjął, że należna wnioskodawcy dopłata wynosi 96.179,35 złotych ((...),50 - (...).15 - 7980 = 96179,35 złotych). Dlatego orzeczono, jak w punkcie III na podstawie art. 212 § 1 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46k.r.io.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł wnioskodawca zaskarżając postanowienie Sądu I instancji w pkt I ppkt. 1 lit. a) i b) oraz pkt.2, w przedmiocie ustalenia wartości składników majątku, w związku z pkt. III określającym wysokość dopłaty od D. F. na rzecz Z. F. (1) na kwotę 96.179,35 zł, która to kwota nie wyrównuje wartości udziału wnioskodawcy, pkt. II ppkt. 1 w przedmiocie zasądzenie od D. F. na rzecz Z. F. (1) dopłaty na kwotę 96.179,35 zł, z oderwaniem od wartości składników majątku wskazanych w pkt. I postanowienia, poprzez co wysokość dopłaty nie wyrównuje wartości udziału wnioskodawcy, pkt. IV w przedmiocie określenia terminu nakazania opuszczenia zajmowanej przez Wnioskodawcę części nieruchomości wspólnej w terminie 5 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia; zarzucając powyższemu rozstrzygnięciu naruszenie:

1. art. 212 k.c. poprzez zasądzenie w pkt. III tytułem dopłaty od D. F. na rzecz Z. F. (1) kwoty nie odpowiadającej udziałowi wnioskodawcy i zasądzenie dopłaty po potrąceniu przez Sąd żądań dodatkowych zgłoszonych przez uczestniczkę, przy czym uwzględnienie roszczeń uczestniczki zgłoszonych do potrącenia podlegających rozpoznaniu w niniejszym postępowaniu zgodnie z art. 686 k.p.c. nie znajduje odzwierciedlenia w żadnym z punktów zawartych w postanowieniu,
2. art. 498 k.c. poprzez dokonanie przez Sąd potrącenia żądania powódki z wierzytelnością wnioskodawcy z tytułu dopłaty, podczas gdy uczestniczka nie złożyła wyraźnego oświadczenia o potrąceniu, które spełnia wymagania określone przez przepis prawa do skutecznego potrącenia,
3. art 206 k.c. i 224 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że uczestniczki postępowania nie można uznać za posiadacza budynku warsztatu w⁷ złej wierze co doprowadziło do ustalenia, że nie ma ona obowiązku zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z pomieszczeń warsztatu z wyłączeniem wnioskodawcy za okres wcześniejszy, niż od momentu złożenia wniosku o zabezpieczenie, w sytuacji gdy uczestniczka już od grudnia 2005r. władała pomieszczeniami warsztatu z wyłączeniem wnioskodawcy czego potwierdzeniem jest zawarcie w dniu 24 grudnia 2007r., bez porozumienia i wbrew woli wnioskodawcy umowy użyczenia warsztatu, co naruszało jego prawo wnioskodawcy, a nadto przed złożeniem wniosku o zabezpieczenie, w przeciwieństwie do wnioskodawcy posiadała klucze do warsztatu, który był zamknięty, co uniemożliwiało korzystanie z warsztatu przez wnioskodawcę, doprowadzając do zasądzenia wynagrodzenia tylko za okres od sierpnia 2012r. i oddalenia wniosku w pozostałym zakresie,
4. aft. 207 k.c. poprzez rozliczenie pożytków, które są możliwe do uzyskania z rzeczy wspólnej stron mianowicie działki rolnej o powierzchni 1,9973 ha o numerze ewidencyjnym (...) sytuacji gdy art. 207 k.c. daje podstawę do rozliczenia pożytków realnie uzyskanych, a w mniejszym postępowaniu uczestniczka nie wykazała, jakie pożytki wnioskodawca uzyskał z nieruchomości rolnej będącej współwłasnością stron,
5. aft. 624 k.p.c. poprzez nakazanie wnioskodawcy opuszczenia w terminie 5 m- cy od prawomocności orzeczenia pomieszczeń na parterze budynku mieszkalnego, oznaczonych numerami 16,17,18,19,20,21, okazanych na rzucie wykonanym przez biegłego sądowego I. M. w opinii z lipca 2014r. tj. terminie całkowicie oderwanym od daty uiszczenia zasądzonej na jego rzecz dopłaty, co w przypadku nieuiszczenia jej w okresie 5 m-cy od prawomocności orzeczenia będzie oznaczało konieczność opuszczenia obecnego lokalu mieszkalnego, a z uwagi na brak możliwości finansowych Wnioskodawcy nie będzie on w stanie zapewnić sobie innego lokalu, który zaspokajałby jego potrzeby mieszkaniowe,
6. aft. 233 § 1kpc poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego sprzecznie z

zasadami logiki i doświadczenia życiowego i przyjęcie, że wnioskodawca korzystał z centralnego ogrzewania znajdującego się w budynku mieszkalnym położonym w miejscowości B.! 55 w sytuacji, gdy grzejniki w pomieszczeniach zajmowanych przez wnioskodawcę zostały skutecznie zakrywane, w dniu oględzin sądowych wszystkie grzejniki w pomieszczeniach wnioskodawcy były zimne, bezpodstawnie uznanie iż wnioskodawca nie kwestionował wysokości i kosztów zakupu opału.

W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez:

1. zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy tytułem dopłaty kwoty 106 946,50 zł w terminie 4 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia;
2. oddalenie w całości wniosku uczestniczki o zwrot kosztów ogrzewania budynku mieszkalnego za lata 2008-2011,
3. zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 17 907,90 złotych tytułem wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej tj. warsztatu za okres od grudnia 2005r. do lipca 2012r.,
4. nakazanie wnioskodawcy opuszczenia zajmowanych przez niego pomieszczeń w budynku mieszkalnym w terminie 1 miesiąca od otrzymania od uczestniczki zasądzonej dopłaty.
5. zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 354,90 tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez Uczestniczkę z budynku warsztatu będącego współwłasnością stron za dalszy okres tj. od dnia 27 czerwca 2015 r. do dnia 25 września 2015 r. zmodyfikowanej na rozprawie do kwoty (...) zł. oraz przyznanie kosztów zastępstwa prawnego udzielonego wnioskodawcy z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Apelacja w' części podlegała uwzględnieniu. Słuszne jest stanowisko apelującego

zawarte w I i II zarzucie apelacji, które kwestionują zasądzenie od D. F. na

rzecz Z. F. (2) tytułem dopłaty kwoty nie odpowiadającej udziałowi

wnioskodawcy po skompensowaniu przez Sąd roszczeń dodatkowo zgłoszonych przez uczestniczkę lecz nie znajdujących odzwierciedlenia w żadnym z punktów zaskarżonego postanowienia. Zarzut ten jest tym bardziej zasadny, że Sąd prawidłowo ustalił dopłatę należną wnioskodawcy na kwotę 106.946,50 zł zgodnie z ogólną wartością majątku wspólnego stron wycenioną na kwotę 370.221 zł. Pomimo to w rozstrzygnięciu określił ją na kwotę 96.179,35 zł co stoi w sprzeczności z wartością udziału każdego z małżonków określonego na kwotę 185.110,50 zł. W tym miejscu stwierdzić należy, że Sąd I instancji zastosował błędną konstrukcję samego rozstrzygnięcia zgłoszonych roszczeń obocznych. Każde z nich ma bowiem odrębny, procesowy charakter. Zgodnie z art. 567 §2k.p.c., postanowienie o podziale majątku wspólnego poza rozstrzygnięciem o podziale praw i rzeczy wchodzących w skład majątku wspólnego i ustaleniem nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym, może obejmować także orzeczenie o tym jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi. Rozpoznanie roszczeń z tytułu zwrotu nakładów z majątku osobistego małżonka na majątek wspólny następuje na wniosek tego małżonka, który powinien odpowiadać wymaganiom zawartym w art. 187 [^] I pkt 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Po rozpatrzenia tego żądania mają zastosowanie przepisy postępowania procesowego, czego konsekwencją jest obowiązek rozstrzygnięcia przez sąd o całości tak zgłoszonego żądania w sposób pozytywny lub negatywny i to w treści postanowienia . a nie opartej na kompensacji uwzględnionych roszczeń, którym sąd daje wyraz dopiero w treści uzasadnienia orzeczenia. Poza jasnością samej treści orzeczenia odzwierciedlającej o czym w istocie orzekł sąd, czyli które z roszczeń uwzględnił, a które uznał za bezzasadne oddalając je, tak zrehabilitowane postanowienie od razu zawiera substrat zakresu zaskarżenia w razie ewentualnego wniesienia środka zaskarżenia. W sprawie o podział majątku wspólnego nie jest dopuszczalne określanie spłaty lub dopłaty po dokonaniu potrącenia należności

z tytułu roszczeń dodatkowych określonych treścią art. 686 k.p.c. Takie postępowanie nie znajduje uzasadnienia ani w przepisach prawa materialnego, ani w przepisach postępowania. Ustalono w postępowaniu spłaty należą bowiem do istoty postępowania, natomiast ustalenie należności z tytułu roszczeń określonych w art. 686 k.p.c. następuje przy okazji toczącego się postępowania działowego i ma jedynie charakter akcesoryjny.

(A. S., Postępowanie w sprawach o dział spadku, komentarz oraz wzory pism procesowych). W odniesieniu do powyższego skoro wnioskodawca uzyskał w naturze majątek o wartości 78.164 zł a uczestniczka o wartości 292.057 zł. to w celu wyrównania wartości ich udziałów, winien on otrzymać z tytułu dopłaty kwotę

106.946,50 zł. Spłata jest wyrażona w sumie pieniężnej równowartością udziału we wspólnym prawie (postanowienie SN z 28 lipca 1981 r., III CRN 113/81. LexisNexis nr (...). OSNCP 1982. nr 2-3. poz. 35), zatem nie może zostać określona w innej wysokości. Te same zasady które dotyczą spłat, należy odnieść do dopłat. W związku z powyższym, potrącenie zastosowane w pkt.III postanowienia jest nieprawidłowe. Uwzględniając przytoczone zarzuty należało zatem dokonać reformacji orzeczenia i zmienić pkt.III zaskarżonego postanowienia w omawianym zakresie, co uczynił Sąd II instancji w pkt.I. swojego orzeczenia. Wadliwie przyjęta konstrukcja kompensacji roszczeń w drodze potrącenia, pozbawiła orzeczenie Sądu Rejonowego rozstrzygnięcia z tytułu pożytków uzyskanych z działki rolnej przez wnioskodawcę w kwocie 7.980 zł, a przecież co do zasady uwzględnionych przez Sąd. Również i w tym zakresie konsekwentnie należało dokonać stosownej zmiany zaskarżonego postanowienia, poprzez dodanie po pkt.X - pkt.X¹ w którym zasądzono od Z. F. (1) na rzecz D. F. w/w kwotę, według ustaleń Sądu Rejonowego. Nie znalazł natomiast aprobaty Sądu Okręgowego zarzut apelującego zawarty w pkt.4 odnoszący się do rozliczenia wyżej wspomnianych pożytków jako realnie uzyskanych. Zdaniem skarżącego uczestniczka nie wykazała, jakie pożytki wnioskodawca uzyskał z nieruchomości rolnej będącej współwłasnością stron. Nic bardziej mylnego. Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca z wyłączeniem uczestniczki użytkował działkę rolną numer (...) uzyskując z niej dochody - na co wskazuje wartość otrzymanych dopłat. Ich wysokość za lata 2005 - 2014 wyniosła 15.960 złotych. Połowę z tej kwoty, na podstawie art. 207 k.c. w z w. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io. wnioskodawca powinien zatem zwrócić uczestniczce. Jest to minimalna wartość jaką przyjął Sąd i biegły właśnie dlatego, że stanowi on faktycznie uzyskany dochód wnioskodawcy, a nie hipotetyczną wartość pożytków, których z resztą on sam nie kwestionował.

W tym miejscu wypada podnieść, że w ramach zastosowanej przez Sąd konstrukcji tj. kompensacji nie można było uwzględnić zgłoszonych przez uczestniczkę kwot z tytułu dalszych wydatków za ogrzewanie niż te objęte postępowaniem IC 231/11 D. F. nie zgłosiła formalnego roszczenia zgodnie z wyżej poczynionymi uwagami po myśli art.187 § 1 pkt. 1 kpc, tak by mogła skutecznie domagać się ich rozliczenia według poniesionych wydatków. Gdyby chociaż rozszerzyła powództwo w sprawie IC 231/11. Sąd mógłby merytorycznie odnieść się do tych nakładów, ale tylko pod warunkiem, że do tej przedmiotowej zmiany doszło zgodnie z wymogami postępowania procesowego, czemu uczestniczka wyraźnie uchybiła. Rozpoznając tę kwestię w ramach podniesionego przez wnioskodawcę zarzutu apelacji, Sąd Okręgowy obowiązany był go uwzględnić, gdyż z przyczyn formalnych żądanie uczestniczki nie mogło być w ogóle przyjęte do rozpoznania w tej formie. W odniesieniu zaś do prawidłowo zgłoszonego roszczenia, ustalenia Sądu I instancji są prawidłowe i w całej rozciągłości zasługują na aprobatę Sądu odwoławczego z tą dodatkową konstatacją, że argumentacja wnioskodawcy o założeniu kryz na wejściu wody do grzejników jest pozbawiona logiki. Ogrzewanie w domu jednorodzinnym podlega zbiorczej cyrkulacji wody w zamkniętym obiegu. Z. grzejnika oznacza tylko tyle, że w danym pomieszczeniu spada temperatura, jednak obieg podgrzanej wody spełnia swoją funkcję i ogrzewa pionny rur rozprowadzając ciepło. Gdyby działania wnioskodawcy polegały na wycięciu rur doprowadzających ogrzewanie do jego pomieszczeń oraz demontażu grzejników, można byłoby rozważać zasadność jego udziału w tej kategorii kosztów utrzymania budynku.

Zupełnie pozbawione podstaw prawnych i faktycznych są pozostałe zarzuty wnioskodawcy sformułowane w apelacji. Sąd Rejonowy prawidłowo i z należyтым uwzględnieniem stopnia skonfliktowania stron podjął decyzję o terminie dopłaty należnej od uczestniczki na rzecz Z. F. (1) określając go na 4 miesiące w powiązaniu z obowiązkiem wydania lokalu przez wnioskodawcę w terminie 5 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia. W ocenie Sądu Okręgowego to optymalny okres, tak dla uczestniczki, by terminowo spełnić zasądzone świadczenie, jak i dla wnioskodawcy, by mógł

znaleźć odpowiednie lokum. Argumentacja wnioskodawcy jest jednostronna i oparta jedynie na własnym interesie. Z tą samą

obawą pozostaje uczestniczka spłacając w terminie wnioskodawcę, który hipotetycznie może nie wydać zajmowanego lokalu po upływie oznaczonego terminu. Z. F. (1) od początku wnioskował o przyznanie zabudowanej nieruchomości żonie ze splatą na jego rzecz. Mógł zatem mentalnie i realnie liczyć się z koniecznością opuszczenia mieszkania i podjęcia niezbędnych starań zmierzających do zaspokojenia warunków niezbędnych do życia. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że uczestniczka już na początku postępowania gotowa była spłacić wnioskodawcę w daleko większej sumie niż obecnie ustalona - według wartości majątku wspólnego. To nieprzejednana postawa wnioskodawcy doprowadziła do czteroletniego procesu i drobiazgowych ustaleń, w dużej mierze na koszt Skarbu Państwa. Powoływanie się w tych warunkach na zasady współżycia społecznego i żądanie uwzględnienia jego interesu, zdaniem Sądu Okręgowego, godzi w te zasady oraz społeczne poczucie sprawiedliwości, któremu powinno odpowiadać każde orzeczenie.

Niezasadna, a zatem nie podlegająca uwzględnieniu jest kwestia roszczenia wnioskodawcy o rozliczenie pożytków z tytułu korzystania z pomieszczeń warsztatu za okres od 2005 w stopniu wyższym niż orzekł Sąd Rejonowy. Jego ustalenia i ocena prawna pozostają adekwatne do oceny przyjętej przez Sąd Okręgowy, który w całości je aprobuje i przyjmuje za własne. Słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że uczestniczki postępowania nie można uznać za posiadacza warsztatu w złej wierze. Z normy art 206 k.c., mającej odpowiednie zastosowanie do majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej, wypływa uprawnienie dla każdego ze współwłaścicieli do współposiadania rzeczy wspólnej i do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. Przy tego rodzaju uprawnieniu nie ma mowy o złej wierze. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że uczestniczka postępowania użyczyła warsztat synowi na potrzeby prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. W tych warunkach słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że brak było podstaw do uznania, iż w⁷ tym zakresie doszło do korzystania z rzeczy z wyłączeniem wnioskodawcy, skoro między stronami nie doszło do podziału quo ad usum, a Z. F. (1) aż do zgłoszenia wniosku o zabezpieczenie, nie domagał się wydania lub dopuszczenia do współużytkowania warsztatu. Poczynione złożenie prowadzi do słusznego wniosku, że nie ciąży na D. F. obowiązek zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z tych

pomieszczeń z wyłączeniem wnioskodawcy za wcześniejszy okres, niż od złożenia wniosku o zabezpieczenie. Zatem dalej idące roszczenie za wcześniejszy okres słusznie Sąd Rejonowy oddalił. Należało jednak uwzględnić wniosek zgłoszony w apelacji o zasądzenie z tego tytułu dalszej kwoty, a mianowicie 1.645 zł jako rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy. Stosownie do treści art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym dopuszczalne jest rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy. Przepis dotyczy wprawdzie żądania pozwu wniesionego w trybie procesowym, ale z mocy art. 13 §2 k.p.c. jego odpowiednie stosowanie w postępowaniu nieprocesowym musi prowadzić do przyzwolenia każdemu uczestnikowi na rozszerzenie jego żądania i to nawet niezależnie od tego czy wniósł on apelację. Pogląd taki zaaprobować należy z uwagi na kategoryczne brzmienie art. 618 k.p.c., stosowanego w sprawach o podział majątku wspólnego na skutek odesłania zawartego w przepisach art. 567§3 i 688 k.p.c. Stosownie zaś do treści art. 618 k.p.c. par.3 po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może bowiem już dochodzić roszczeń określonych w paragrafie pierwszym tego przepisu, wynikających z posiadania rzeczy, w tym więc roszczeń z tytułu poczynionych nakładów czy wydatków na rzecz wspólna. (Pogląd o dopuszczalności zgłoszenia żądania, tego rodzaju w postępowaniu apelacyjnym - pod warunkiem wszakże zgłoszenia żądania za wcześniejsze okresy przed Sądem 1 instancji - został wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwałę Izby Cywilnej z 27.06.1969, III CZP 34/69 (OSP z 1970 nr.3 poz. 94 - z aprobującą glosą B. Dobrzańskiego, na lej podst. także postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 9 września 2010 r. II Ca 293/10). Aprobując to stanowisko, Sąd Okręgowy w Ostrołęce, zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.645 zł (mylnie określoną we wniosku na kwotę 354,90 zł lecz skorygowaną na rozprawie) zgodnie z przyjętą w opinii biegłego kwotą- możliwego do osiągnięcia częścią czynszu przypadającą na udział Z. F. (1) - za dalszy okres, po wydaniu orzeczenia przez Sąd I instancji, od 27 czerwca 2015r do dnia 22 stycznia 2016r. Wnioskodawca oświadczył bowiem, że do dnia rozprawy

apelacyjnej pozbawiony był możliwości korzystania z warsztatu, a klucze nigdy nie zostały mu wydane, idąc za tym wnioskiem, przy biernej postawie uczestniczki obecnej na rozprawie. Sąd orzekł jak w pkt.4 swojego orzeczenia.

warsztatu. Poczynione złożenie prowadzi do słusznego wniosku, że nie ciąży na D. F. obowiązek zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z tych pomieszczeń z wyłączeniem wnioskodawcy za wcześniejszy okres, niż od złożenia wniosku o zabezpieczenie. Zatem dalej idące roszczenie za wcześniejszy okres słuszenie Sąd Rejonowy oddalił. Należało jednak uwzględnić wniosek zgłoszony w apelacji o zasądzenie z tego tytułu dalszej kwoty, a mianowicie 1.645 zł jako rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy. Stosownie do treści art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym dopuszczalne jest rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy. Przepis dotyczy wprawdzie żądania pozwu wniesionego w trybie procesowym, ale z mocy art. 13 §2 k.p.c. jego odpowiednie stosowanie w postępowaniu nieprocesowym musi prowadzić do przyzwolenia każdemu uczestnikowi na rozszerzenie jego żądania i to nawet niezależnie od tego czy wniósł on apelację. Pogląd taki zaaprobować należy z uwagi na katagoryczne brzmienie art. 618 k.p.c., stosowanego w sprawach o podział majątku wspólnego na skutek odesłania zawartego w przepisach art. 567§3 i 688 k.p.c. Stosownie zaś do treści art. 618 k.p.c. par.3 po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może bowiem już dochodzić roszczeń określonych w paragrafie pierwszym tego przepisu, wynikających z posiadania rzeczy, w tym więc roszczeń z tytułu poczynionych nakładów- czy wydatków na rzecz wspólną. (Pogląd o dopuszczalności zgłoszenia żądania tego rodzaju w postępowaniu apelacyjnym - pod warunkiem wszakże zgłoszenia żądania za wcześniejsze okresy przed Sądem I instancji - został wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale Izby Cywilnej z 27.06.1969, III CZP 34/69 (OSP z 1970 nr.3 poz. 94 - z aprobowaną głosem B. Dobrzańskiego, na tej podst. także postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 9 września 2010 r. 11 Ca 293/10). Aprobując to stanowisko. Sąd Okręgowy w Ostrołęce, zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.645 zł {mylnie określoną we wniosku na kwotę 354,90 zł lecz skorygowaną na rozprawie} zgodnie z przyjętą w opinii biegłego kwotą- możliwego do osiągnięcia częścią czynszu przypadającą na udział Z. F. (1) - za dalszy okres, po wydaniu orzeczenia przez Sąd i instancji, od 27 czerwca 2015r do dnia 22 stycznia 2016r. Wnioskodawca oświadczył bowiem, że do dnia rozpraw apelacyjnej pozbawiony był możliwości korzystania z warsztatu, a

klucze nigdy nie zostały mu wydane. Idąc za tym wnioskiem, przy biernej postawie uczestniczki obecnej na rozprawie, Sąd orzekł jak w pkt.4 swojego orzeczenia.

Zapadłe orzeczenie przez Sąd I instancji, skorygowane przez Sąd Okręgowy, stwarza dopiero podstawę do dokonania kompensacji odpowiednich kwot po złożeniu stosownego oświadczenia o potrąceniu w świetle treści art. 498 kc. Zgodnie z tym ostateczną kwotą z tytułu dopłaty, należną od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy będzie kwota 106.946,50 zł pomniejszona o wartość uzyskanych przez Z. F. (1) pożytków z działki rolnej w kwocie 7.980 zł (106.946,50 - 7.980 zł = 98.966,50 zł) lecz powiększona o kwotę 1.645 zł z tytułu rozszerzenia żądania za dalszy okres korzystania z rzeczy z wyłączeniem wnioskodawcy(98.966,50 zł + 1.645 zł = 100.611,50 zł). Wartość tak obliczonej dopłaty, uczestniczka obowiązana będzie spełnić na rzecz wnioskodawcy w terminie 4 miesiące od uprawomocnienia się orzeczenia (22 stycznia 2016r), w przeciwnym razie zapłaci ustawowe odsetki od tej daty do dnia zapłaty. Wnioskodawca zaś wyda uczestniczkę zajmowaną przez siebie część nieruchomości wspólnej, szczegółowo opisanej w zaskrzonym postanowieniu, w terminie 5 miesiące od powyższej daty.

W odniesieniu do powyższych wywodów Sąd Okręgowy zreformował orzeczenie Sądu I instancji na podstawie art. 386 § 1 kpc, oddalając apelację w pozostałym zakresie na podstawie art.385 kpc.

O kosztach należało orzec na podstawie art.520§kpc, a także przyznać ze Skarbu Państwa na rzecz adw. I. B. kwotę 1.800 zł wynagrodzenia powiększoną o należny podatek VAT z tytułu udzielonej pomocy prawnej wnioskodawcy przyznanej z urzędu.